

Metotreksaatti (Trexan®, Methotrexat®, Metoject®, Metoject Pen®)

Vaikuttava aine

Metotreksaatti.

Vaikutustapa

Psoriaksessa epidermisen solujen jakaantuminen on kiihtynyt. Tätä toimintahäiriötä pyritään korjaamaan ns. immunosuppressiivisilla lääkkeillä eli solunsalpaajilla, johon Metotreksaatti luokitellaan. Suotuisa vaikutus ilmaantuu usein jo ensimmäisen hoitokuukauden aikana.

Annostus

Lääkettä on tabletti- sekä pistosmuodossa, yksi tabletti sisältää 2,5 mg tai 10 mg metotreksaattia. Lääke otetaan yhtenä päivänä viikossa ja tavanomainen annostus on 10 – 20 mg, joskin annosta voidaan nostaa 30 mg:aan saakka lääkärin ohjeen mukaan.

Väärä päivittäinen annostus voi johtaa vaikeisiin haitallisiin reaktioihin. Lääke voidaan annostella myös pistoksina, mikäli tehoa ei ole saatu tai vatsaärsytys vaikeuttaa lääkkeen ottamista. Mahdollisia haittavaikutuksia estämään otetaan foolihappoa (Acid.Folic., B-vitamiini) 5 mg 3-5 tuntia Trexanin ottamisen jälkeen.

Ottotapa

Tabletit otetaan ruokailun yhteydessä runsaan nesteen kera. Maitotuotteet saattavat huonontaa lääkkeen imeytymistä, joten niitä on syytä välttää kaksi tuntia ennen ja jälkeen lääkkeenoton. Lääke otetaan aina samana viikonpäivänä. Metotreksaatti-injektion pistää terveydenhoitaja tai potilas omapistoshoitona kerran viikossa.

Lääkkeitä jotka voivat lisätä haittavaikutusriskejä ja joiden pitkäaikaiskäyttöä metotreksaatin kanssa tulisi välttää, ovat:

- trimetopriimi
- sulfatrimetopriimi
- probenesiidi

Trexan-päivänä

Maidoton ruokavalio kaksi tuntia ennen ja jälkeen (tabletti) lääkkeen ottamista. Salazopyriiniä ei oteta samaan aikaan Trexanin kanssa. Tulehduskipulääkkeitä ei oteta samanaikaisesti, ne

otetaan vasta 8 tunnin kuluttua Trexanin ottamisesta. Kipulääkkeitä, joita voi ottaa tarvittaessa samaan aikaan ovat muun muassa Panacod, Panadol ja Tramal

Haittavaikutukset

Yleisin haittavaikutus on pahanolon tunne. Muita harvinaisempia haittavaikutuksia ovat limakalvojen (suu, ikenet) ärtyminen, haavaumat, vatsa ja suolistovaivat kuten ripuli ja oksentelu sekä päänsärky. Luuytimen, maksan, keuhkojen ja munuaisten toimintaa seurataan veri- ja virtsakokeilla lääkityksen aikana. Jos hoidon aikana ilmenee tulehdussairauksien oireita (kuume, yskä ym.), on hakeuduttava herkästi lääkärin tutkimuksiin.

Luuytimen toiminta voi heikentyä suurilla annoksilla. Verisolujen muodostuminen voi vähetä (valkosolut eli leukosyytit vähenevät ja verihiutaleet eli trombosyytit vähenevät.) Mustelmien ilmaantuminen ilman selvää syytä voi olla seurausta verihiutaleiden vähyydestä.

Raskaus ja imetys

Raskauden ja imetyksen aikana lääkettä ei saa käyttää. Huolehdi lääkityksen aikana luotettavasta ehkäisystä! Lääkitys on lopetettava viimeistään 3 kuukautta ennen suunniteltua raskautta. Suositus koskee myös miehiä. Alkoholien käyttö lisää lääkkeen maksaan kohdistuvia haittavaikutuksia. Metotreksaattipäivinä tulee välttää alkoholin nauttimista.

Seuranta

Turvakokeet otetaan 3 viikon välein 2 kuukauden ajan ja sen jälkeen 2 - 3 kuukauden välein. Hoitava lääkäri on voinut määrätä seuraavista turvakokeista poiketen, sinulle yksilölliset seurantakokeet. Älä mene turvakokeille heti lääkkeenoton jälkeisenä päivänä.

Turvakokeet

Ennen aloitusta:

PVK+neut (perusverenkuva), ALAT (maksan toimintakoe), Krea (munuaisten toimintakoe), keuhkokuva (viimeisen vuoden ajalta).

3 viikon välein 2kk ajan:

PVK+neut ja ALAT

3kk välein:

PVK+neut ja ALAT, Krea

HUOM!

Vähäiset ALAT arvojen nousut (ad 100) ovat yleisiä, eivätkä edellytä lääkityksen lopettamista!